FORSLAG

VISION

FOR FREMTIDENS SKOLE I ODENSE

Fremtidens Skole

FOLKESKOLEN I ODENSE 2020

ODENSE KOMMUNE

VISION

FOR FREMTIDENS SKOLE I ODENSE

Børn og unge skal have mulighed for at leve det gode liv i fremtidens Danmark. Derfor skal folkeskolerne i Odense have en ny vision, som elever, forældre, lærere, pædagoger, skoleledere og andre faggrupper skal sigte efter, så alle børn og unge bevarer deres nysgerrighed og bliver i stand til at skabe sig en god tilværelse både i skolen og som voksne. I dag får ca. 15 % af de unge ikke en uddannelse efter folkeskolen. Det tal skal vi har nedbragt, så vi får alle godt i gang med livet efter folkeskolen.

Den nye vision har som sin ambition, at de yngste fortsat kommer godt i gang med skolen under trygge rammer. Og at de ældste i højere grad end i dag bliver udfordret på deres egne betingelser, så de hele tiden har lyst til at lære og bagefter er parate til at fuldføre en ungdomsuddannelse. Uddannelse er nemlig en vigtig faktor i forhold til et sikkert fodfæste på arbejdsmarkedet, skabelse af identitet og til at bryde den negative sociale arv. Derfor begynder arbejdet frem mod en uddannelse, en plads på arbejdsmarkedet og aktiv deltagelse i samfundslivet allerede i de yngste klasser.

Visionen er et offensivt initiativ, som skal gøre folkeskolen i Odense klar til at møde en fremtid, hvor kravene til vores børn og unge ændrer sig hurtigere og hurtigere. I Danmark skal vi leve af vores viden, så vi skal være endnu dygtigere til at kunne forstå andre og omsætte vores indsigt i udvikling af nye produkter, der er efterspørgsel på.

Alle uden undtagelse skal være med på vognen, så vi kan styrke og udvikle det demokratiske fællesskab i Danmark. Vi vil undgå, at kun nogle få trives med de nye krav. Alle børn skal opleve succeser, og derfor skal de mødes på deres egne betingelser. Børn og unge skal inspireres til at tage ansvar for deres eget liv, turde deltage i samfundslivet og være medskabere af fremtidens demokrati.

Klassen er helt central i fremtidens folkeskole og udgangspunktet for at kunne udvikle sociale kompetencer. Samtidigt skal der også være mulighed for lave holddannelser på tværs af klasser, som imødekommer elevernes forskellige faglige niveau, sociale kompetencer eller forskellige måder at lære på.

Skolen skal også fremover skabe engagement hos børn og unge - ikke mindst i de ældste klasser, hvor skoletrætheden ellers risikerer at melde sig. Vi vil skabe miljøer for læring, som kommer alle børn i møde, så de kan udvikle deres egne både faglige, sociale og personlige styrker. Alle børn og unge er forskellige og skal derfor også mødes og udfordres på forskellig vis.

For at det skal lykkes, vil vi også styrke de faglige miljøer og ikke mindst det tværfaglige samarbejde blandt lærere, pædagoger, skoleledere og andre faggrupper.

VISION

FOR FOLKESKOLEN I ODENSE

1. **Klar til mere uddannelse efter folkeskolen:** Alle elever skal være rustet til mere uddannelse, når de forlader skolen. Det forudsætter, man har haft tilstrækkeligt gode erfaringer med at lære i skolen og blevet udfordret til det yderste af ens potentiale. Samtidig skal det faglige niveau løftes hos alle, og alle skal træne i at arbejde sammen med andre om at løse opgaver.

2. **En del af et fællesskab:** Alle børn og unge har godt af at opleve, at deres liv hænger sammen, og at de er med i flere forskellige grupper og stærke fællesskaber, hvor alle er velkomne. Skolen og samfundet omkring skal arbejde sammen om at skabe nogle rammer, der gør det naturligt for børn og unge at bevæge sig mellem store arenaer med mange mennesker, mindre netværk med færre personer og intime fællesskaber.

3. **Motiveret hele vejen:** Alle elever skal være motiverede for læring gennem hele skoleforløbet, for motivationen er den afgørende drivkraft for deres udvikling og læring. Men det kræver, at eleverne får gode oplevelser med at lære, mens de går i skole, både som nystartede børnehaveklasseelever og når de er blevet teenagere. Derfor vil vi skabe forskellige nye læringsmiljøer, der støtter og udvikler elevernes læring, kreativitet og innovative evner på en vedkommende og levende facon.

4. **De voksne går forrest:** Alle elever skal møde anerkendende og professionelle voksne i skolen. Lærere, pædagoger, pædagogmedhjælpere, skoleledere og andre med tilknytning til eleverne skal arbejde sammen med hver deres styrke og faglighed om at sikre det bedste udgangspunkt for enhver elev. Udvikling og læring sker i et samspil mellem skole, elev og forældre. Det er derfor afgørende, at forældre også tager aktivt medansvar.

Vision - konkretisering

Udkastet til visionen for fremtidens folkeskole i Odense består af de fire elementer:

1. **Klar til mere uddannelse efter folkeskolen**
2. **En del af et fællesskab**
3. **Motiveret hele vejen**
4. **De voksne går forrest**

1. Klar til mere uddannelse efter folkeskolen

Alle elever i Odense skal være rustet til mere uddannelse, når de forlader folkeskolen. Men skolen skal mere end blot at formidle fag, for eleverne skal også blive livsduelige mennesker.

Allerede i de første linjer af folkeskoleloven bliver det slået fast, at folkeskolen skal give eleverne kundskaber, 'der forbereder dem til videre uddannelse', 'giver dem lyst til at lære mere', og 'fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling'.

Skolen skal med andre ord også støtte eleverne i deres personlige udvikling, så børn og unge udvikler sig til alsidige personer, der er i stand til at deltage i et dynamisk og demokratisk samfund. Folkeskolen skal udover faglighed klæde eleven på til at kunne handle selvstændigt og indgå i relationer med andre mennesker. [1)]

1.1 Faglighed er mere end årstal og grammatik

Når de unge er færdige med folkeskolen, bliver de mødt af krav om høj faglighed både på fremtidige uddannelsesinstitutioner og på arbejdsmarkedet.

Det er vigtigt, at eleverne allerede i de yngste klasser får lagt grundstenene i kernefag som dansk og matematik for senere at kunne bygge viden oven på.

I folkeskolen skal eleverne tilegne sig viden og faglighed, som han eller hun også kan koble og anvende i andre fag. De skal kunne opsøge og behandle relevant viden, sætte det ind i nye sammenhænge og opfinde nyt. De skal med andre ord være kreative.

Undervisningen skal tage udgangspunkt i den enkelte elevs behov og forudsætninger, og ny teknologi f.eks. IT skal inddrages, så eleven får udnyttet sit personlige potentiale.

Det betyder:

- At skolen i højere grad skal arbejde tværfagligt og med temaer end med specifikke enkeltfag.
- At der skal være fokus på både teori og praksis og koblingen mellem disse. Ungdomsskolen kan på de ældste årgange hjælpe med denne kobling.
- At der skal være mulighed for, at flere fagpersoner arbejder sammen om at skabe rammerne for læring for eksempel en lærer og en pædagog, en lærer og flere pædagogiske assistenter, eller ved at to lærere underviser samtidigt – en såkaldt tolærerordning.
- At der på skolen skal være fokus på faglige ressourcepersoner for eksempel AKT-vejledere (adfærd, kontakt og trivsel), naturfagsvejledere og læsevejledere.
- At lærerne kun underviser i det, de er uddannet til, altså fokuserer på deres linjefag.
- At skolerne skal være store og have flere spor, hvor eleverne bliver tilbudt flere tilvalgsfag, hvor et bæredygtigt fagligt niveau bliver bevaret, og hvor det er lettere at undervise i hold, som kan imødekomme forskellige faglige niveauer, sociale kompetencer eller forskellige måder at lære på.
- At undervisningen bygger på flere forskellige arbejdsformer og metoder. Det stiller krav til fleksibiliteten både i skolehverdagen, og til hvordan man indretter skolerne fysisk.

[1)] OECD, Definition and Selection of Key Competencies (DeSeCo), http://www.oecd.org/dataoecd/47/61/35070367.pdf

1.2 Eleverne skal kunne handle på egen hånd

Eleverne skal kunne erhverve sig faglig viden samt være i stand til at sætte spørgsmålstegn ved forudsætningerne for deres læring og viden.

Eleverne skal kunne begå sig i mange forskellige fællesskaber og miljøer. Derfor skal de kunne komme i tanke om og overveje flere forskellige muligheder, når de står foran en udfordring. Herefter skal de være i stand til at træffe en selvstændig beslutning, tage ansvar for deres handlinger og eventuelt foretage nye til- eller fravalg.

Det betyder:

- At eleverne skal have mere at skulle have sagt, så de bliver trænet i at blive inddraget og have indflydelse.
- At lærere, pædagoger og ledere skal være opmærksomme på at give klare signaler om, hvornår eleverne har indflydelse på valg, og hvornår de ikke har.
- At elever og lærere får mulighed for at påvirke og selv skabe spændende læringsmiljøer.

2. En del af et fællesskab

Fællesskab er i fokus i visionen for fremtidens skole. Det handler om, at eleverne skal indgå i mangfoldige fællesskaber og udvikle sociale kompetencer, altså være i stand til at samarbejde og af og til også at kunne være uenige med klassekammeraterne.

Det er vigtigt at kunne indgå i fællesskaber, når eleven senere i livet skal begå sig på en ungdomsuddannelse eller arbejdsplads sammen med mange forskellige mennesker. Elever skal kunne relatere sig til andre, arbejde sammen med andre og have evnen til at håndtere og løse uoverensstemmelser og konflikter.

Klassen er helt central i fremtidens folkeskole og udgangspunktet for at kunne udvikle sociale kompetencer.

For at eleven udvikler de nødvendige kompetencer, skal han eller hun gradvist gennem skoleforløbet blive udfordret ved at deltage i stadig flere og mere komplekse, sociale fællesskaber. Klassen skal derfor suppleres af andre måder at arbejde sammen på tværs af grupper for, at eleverne kan udvikle evnen til at kunne indgå og være en del af flere forskellige fællesskaber. Men uden at glemme at regler og værdier ofte er nødvendige for at kunne fungere trygt og effektivt.

En generel forudsætning for gode fællesskaber er, at den enkelte oplever sig set, hørt og taget alvorligt, samt at den enkelte oplever at have positiv betydning for fællesskabet.

Det betyder:

- At de yngste elever skal opleve bedre sammenhænge og overgange i deres liv for eksempel ved, at samarbejdet mellem skole og børnehave bliver stærkere.
- At der skal skabes ungdomsmiljøer i skolerne for eksempel ved at samle udskolingen på bestemte skoler eller samarbejde på tværs af skolerne i distrikterne om udskolingen.
- At skolerne skal arbejde mere systematisk med at tilbyde og undervise i hold, som kan tage udgangspunkt i både faglige, sociale og læringsmæssige hensyn.
- At arbejdet med at udvikle sociale kompetencer skal være en fast og integreret del af undervisningen.
- At alle skal samarbejde om at skabe sammenhæng og en fælles tænkning i skolelivet, i klubberne, i fritidslivet og i resten af det omgivende samfund som for eksempel på virksomhederne og uddannelsesinstitutionerne.
- At der skal gøres mere for at få de ældste elever i udskolingen til at deltage i så mange tilbud som muligt for eksempel ungdomsskolens almene undervisning, ungdomsklubberne og foreningstilbud. Her lærer de unge at aflæse nye sociale koder og at takle overgange til nye sammenhænge.

3. Motiveret hele vejen

Trivsel, sundhed og motivation skal der til, før eleverne er parate til at lære. Hvis eleverne trives og er sunde, er der større sandsynlighed for, at de er motiverede for at lære.

Der er forskel på den indre motivation, hvor læringen finder sted, fordi det er sjovt og spændende, og den ydre motivation, hvor læringen finder sted for at opnå for eksempel anerkendelse eller højere karakterer. Indre motivation er langt det mest effektive, men det optimale er en kombination af indre motivation og ydre motivation.

Undersøgelser viser, at de yngste elever er meget motiverede for at gå i skole og modtage læring, men at nogle elever mister lysten og motivationen op gennem deres skolegang. For at bevare gejsten og motivationen skal eleverne også i teenage-årerne kunne være glade og af og til juble over deres egen indsats, når de går i skole.

Meget tyder på, at man ofte kan øge trivslen og motivationen hos de ældste elever ved at strukturere skoledagen anderledes og bygge alternative læringsmiljøer op.

Det betyder:

- At skolerne fortsat skal udvikle spændende læringsmiljøer, der fastholder elevernes lyst til at lære.
- At de ældste elever skal føle sig motiveret ved at få mere indflydelse på deres skolehverdag, så de for eksempel får mere at skulle have sagt, når de skal vælge undervisningsmetoder og indhold.
- At der skal udvikles ungdomsmiljøer i skolerne enten ved at udvide samarbejdet mellem de forskellige distriktsskoler eller ved at oprette deciderede ungeskoler.
- At elevernes sundhed og trivsel skal have større opmærksomhed for eksempel ved at indføre mere fysisk bevægelse og sund kost.

4. De voksne går forrest

For at støtte hver enkelt elev bedst muligt i hans eller hendes helt personlige udvikling skal de mange professionelle voksne på og omkring skolen arbejde tættere sammen. Og det samarbejde, som lærere, pædagoger, socialrådgivere, pædagogmedhjælpere, sundhedsplejersker, uddannelsesvejledere og psykologer allerede har, skal de intensivere.

Lærerne spiller en afgørende rolle i skolen, hvor de både sørger for, at den faglige undervisning er af høj kvalitet, og at der er tilpas ro og en tryg atmosfære i klasserummet. Samtidig sørger de med deres evne til at skabe relationer til eleverne for, at alle kan komme til orde og blive set.

Men for at bevare skarpheden er det nødvendigt, at alle professionelle voksne på en skole får tilbud og reel mulighed for at deltage i efter- og videreuddannelse, uanset om de er lærere, pædagoger, pædagogmedhjælpere eller ledere.

En kompetent skoleledelse er en grundlæggende forudsætning for, at fremtidens skole kan lykkes, og derfor skal ledelsen på de enkelte skoler have både ansvaret, redskaberne og det nødvendige råderum til at udøve ledelse lokalt.

Det betyder:

- At skolen skal tage udgangspunkt i den konkrete elev eller elevgruppe og i den konkrete problemstilling, inden der bliver sat fagfolk med den rigtige baggrund og personlighed på opgaven.
- At skolen skal øge mulighederne for kollegial faglig sparring i hverdagen.
- At faggrupperne skal udvide deres faglige samarbejde på tværs, så de professionelle voksne til fordel for eleverne kan byde ind med hver deres faglighed.
- At fremtidens skole er en heldagsskole for elever, lærere, pædagoger, pædagogmedhjælpere og andre professionelle i skolen.

Fremtidens Skole

FOLKESKOLEN I ODENSE 2020

ODENSE KOMMUNE

Udgivet af Børn- og Ungeforvaltningen i Odense Kommune · 2010

KOSMOSGRAFISK · 66 13 90 75